Lisa 3

TARTU VALLA EELARVESTRATEEGIA

AASTATEKS 2026-2030

Sisukord

1. **Sissejuhatus** 3
2. **Ülevaade hetke majanduslikust olukorrast** 3
3. **Tartu valla sotsiaalmajanduslik olukord** 6
4. **Tulud** 8
5. **Kulud** 10
6. **Investeerimistegevus** 11
7. **Finantseerimistegevus** 13
8. **Põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus** 14
9. **Arvestusüksused ja finantsdistsipliin** 15
10. **Finantstegevuse prognoos aastateks 2026-2030** 19
11. **Arengukava eesmärkide teostus aastatel 2026-2030** 20
12. **Riskistsenaarium** 21

1. Sissejuhatus

Tartu valla eelarvestrateegia koostatakse arengukava 2022-2030 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Arengukava koos eelarvestrateegiaga on aluseks otsuste vastuvõtmisel, valla eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuste taotlemisel, vallaelu organiseerimisel ja planeerimisel.

Lähtuvalt eelarvestrateegia koostamise aja keerulisest olukorrast kogu maailma majanduses on prognooside tegemine äärmiselt raske. Valla eelarvestrateegia 2026-2030 aasta prognoosides kajastub 2026. aasta oktoobri parim teadmine valla tulude, kulude ja võimalike investeeringuobjektide kohta.

Eelarvestrateegia tuleb koostada vähemalt nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal, täpsustades varasemas eelarve-strateegias kajastatud jooksva aasta ja kolme eelseisva aasta prognoose ning lisades neljanda aasta prognoosid.

Tartu valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS)[1] § 20 nõuetele. Samuti lähtutakse koostamisel ja menetlemisel kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 37 ning Tartu Vallavolikogu 09.12.2019 määrusest nr 27 „Tartu valla arengudokumentide koostamise, menetlemise, vastuvõtmise ning avalikustamise kord“[2]

Eelarvestrateegia annab ülevaate Tartu valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Kasutatud on Statistikaameti, Eesti Töötukassa ja Rahandusministeeriumi kodulehtedel avaldatud andmeid ning Rahandusministeeriumi 2026. aasta suvist (27.08.2026.a) majandusprognoosi. Eelarvestrateegia aastateks 2026-2030 on koostatud tekkepõhiselt. Kõik rahalised näitajad eelarvestrateegia tabelites on toodud eurodes.

2. Ülevaade hetke majanduslikust olukorrast

Rahandusministeeriumi suvise prognoosi kohaselt majanduse taastumine jätkub. Uuendatud SKP statistika kinnitab seda, mida analüütikud on juba mõnda aega teiste näitajate põhjal oletanud: Eesti majanduse tegelik seis ei olnud viimastel aastatel nii kidur, nagu varasem statistika näitas. Ka väliskeskkond on osutunud kevadel kardetust vastupidavamaks. Lähis-Ida konflikt ei ole lahenenud ja energiahinnad püsivad kõrgel, kuid mõju maailmamajandusele on seni olnud leebem, kui konflikti alguses võis karta. Eesti inflatsioon on samal ajal taandunud euroala madalaimate sekka. Prognoositav

[1] Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus
https://www.riigiteataja.ee/akt/123122011008?leiaKehtiv
[2] Tartu valla arengudokumentide koostamise, menetlemise, vastuvõtmise ning avalikustamise kord
https://www.riigiteataja.ee/akt/406122019028?leiaKehtiv

hinnakasvu aeglustumine võimaldab kaubandussektori reaalsel lisandväärtusel sel ja järgmistel aastatel tõenäoliselt kasvada. Töötleva tööstuse tootmismahud pole veel taastunud aga langustrend on peatunud ja mõnedes sektorites ka kasvanud. Lähis-Ida konflikti mõju halvendas tööstuse kaubandustingimusi, kuna impordihinnad kasvavad kiiremini kui ekspordihinnad. Ehitussektori tegutsemistingimused pole oluliselt paranenud, keskmine intressimäär on hakanud tõusma. Teenuste hinnad kasvasid 2026. aasta esimeses kvartalis üsna kiiresti ja on tänaseks stabiliseerunud kõrgemal tasemel.

Tabel 1. Sisemajanduse koguprodukti prognoos 2026-2030

%	2013-2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. SKP reaalkasv	2,4	0,1	1,3	2,5	2,3	2,4	2,2	2,1
1a. SKP püsivhindades (mld eurot)		29,5	29,9	30,6	31,4	32,1	32,8	33,5
2. SKP nominaalkasv	7,1	4,5	5,0	6,0	5,2	4,7	4,5	4,4
2a. SKP jooksevhindades (mld eurot)		39,1	41,5	43,8	46,0	48,1	50,2	52,3
2b. RKP jooksevhindades (mld eurot)		39,1	41,5	43,8	46,0	48,1	50,2	52,3
Kasvuallikad								
3. Eratarbimiskulutused (sh MTÜd)	3,4	0,1	-0,4	3,3	1,7	1,8	1,9	1,8
4. Valitsussektori lõpptarbimiskulutused	2,3	1,5	2,4	7,7	-0,3	1,7	-0,7	-1,0
5. Kapitali kogumahutus põhivarasse	3,6	-6,5	2,4	5,1	2,0	0,3	2,5	5,2
6. Sisenõudlus	3,2	-1,3	0,9	4,7	1,3	1,4	1,5	2,1
7. Kaupade ja teenuste eksport	3,3	-1,5	4,8	2,5	2,8	3,2	2,8	2,7
8. Kaupade ja teenuste import	4,1	0,6	4,7	4,9	1,6	2,1	1,8	3,1
Panus SKP kasvu								
9. Sisemajanduse nõudlus	3,0	-1,3	0,9	4,6	1,3	1,4	1,5	2,1
10. Kaupade ja teenuste bilanss	-0,5	-1,6	-0,2	-2	0,8	0,7	0,7	-0,4
Lisandväärtuse kasv								
11. Primaarsektor	-3,2	34,1	-11,7	4,0	2,0	2,0	2,0	2,0
12. Tööstus	1,0	-0,4	5,4	3,8	2,7	2,5	2,3	2,3
13. Ehitus	3,1	-10,3	-7,1	2,9	3,2	3,2	3,1	3,1
14. Teenused	2,8	0,7	1,2	1,9	2,2	2,2	2,0	1,9

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine prognoos 27.08.2026.a.

Töötajate arv käesoleva aasta esimese pooles sisuliselt ei muutunud. Tööpuudus jätkab langust. Ettevõtete ootused nii kasvuväljavaatele kui ka uute töötajate palkamisele on tasapisi paranenud. Tööturu seisu on suhteliselt soodsana hoidnud ettevõtete poolne töötajate arvu hoidmine, et olla valmis uueks kasvutsükliks. Seetõttu majanduskasvu taastudes suurendatakse alguses töökoormust ning alles siis asutakse uusi inimesi palkama. Palgakasv ei ole märkimisväärselt aeglustunud, kuigi hinnatõus aeglustub. Selle põhjustena võib välja tuua: majanduse liikumine teenuste põhisemaks, sissetulekute lähenemine jõukamatele naaberriikidele ning tööjõupuudusest tulenev palgasurve.

Tabel 2. Tööturu prognoos 2026-2030 (15-74-aastased)

%	2013-2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Tööhõive (tuh inimest)	655,0	698,7	693,2	694,5	696,9	697,2	697,2	697,2
1a. Tööhõive kasv	1,1	0,6	-0,8	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
2. Tööpuuduse määr	6,3	7,6	7,5	6,7	6,4	6,3	6,2	6,1
3. Tööjõu tootlikkuse kasv (hõivatute arvu järgi)	1,3	-0,5	2,1	2,3	2,0	2,3	2,2	2,1
4. Keskmise palga reaalkasv	3,4	4,4	0,8	2,3	1,9	2,2	2,2	2,1
4a. Keskmine palk (eurot)		1 981	2 092	2 209	2 312	2 415	2 518	2 624
4b. Keskmise palga nominaalkasv	7,4	8,1	5,6	5,6	4,7	4,4	4,3	4,2

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine prognoos 27.08.2026.a.

Inflatsioon on möödunud aasta suvest alates olnud aeglustumistrendil. Kuigi Lähis-Ida konflikt tõi kaasa energiahindade tõusu, on selle mõju pehmendanud langusesse pöördunud toiduhinnad ja maksumeetmete mõju taandumine. Energiahinnad olid aasta esimesel poolel 4,7% kõrgemad kui aasta tagasi. Lähikuude hinnaarengud sõltuvad paljuski Lähis-Ida sündmuste edasisest käekäigust, mis on augustis taas pingestunud. Kriisi pikema jätkumise korral on tõenäoline, et kõrgemad energiahinnad kanduvad ka teiste kaupade ja teenuste hindadesse, mida seni pole toimunud. Inflatsiooni järkjärgulist kiirenemist võib oodata sügiskuudel.

Tabel 3. Hindade prognoos 2026-2030

%	2013-2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. SKP deflaator	4,6	4,4	3,7	3,3	2,7	2,3	2,3	2,2
2. Eratarbimise deflaator	4,0	3,3	3,2	3,0	2,7	2,1	2,0	2,0
3. Harmoniseeritud tarbijahinnaindeks	4,2	3,7	4,8	3,1	2,8	2,3	2,1	2,1
3a. Tarbijahinnaindeks	4,0	3,5	4,8	3,2	2,8	2,2	2,1	2,0
4. Valitsussektori tarbimiskulutuste deflaator	5,9	5,7	3,9	3,8	3,1	2,6	2,6	2,6
5. Investeeringute deflaator	2,7	3,9	2,6	2,6	2,7	2,4	2,3	2,3
6. Ekspordi deflaator	3,2	2,6	3,6	2,9	2,4	2,2	2,0	2,0
7. Impordi deflaator	2,5	1,7	2,1	3,2	2,1	1,8	1,8	1,9

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine prognoos 27.08.2026.a.

Tabel 4. Prognoosi olulisemad väliseeldused (%)

	Eeldused 2026. aasta suvises prognoosis							
	2013-2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Euroala 3-kuu intressimäär (aasta keskmine)	0,2	3,6	2,2	2,4	2,9	2,9	2,9	2,9
2. Euroala pikaajaline intressimäär (aasta keskm)	0,6	2,3	2,6	3,1	3,2	3,4	3,5	3,6
3. EUR/USD vahetuskurss (aasta keskm)	1,159	1,082	1,13	1,16	1,155	1,155	1,155	1,155
4. Euroala harmoneeritud THI	2,1	2,4	2,1	2,9	2,4	2,0	2,0	1,9
5. Nafta hind (Brent, USD/barrel)	71,8	80,7	69,1	89,0	76,2	72,4	70,9	70,1

6. Nafta hind (Brent, EUR/barrel)	61,6	74,6	61,2	76,7	66,0	62,7	61,4	60,7
7. Gaasi hind (TTF, €/MWh)	33,4	34,6	36,3	50,1	41,9	31,1	25,4	23,4
8. Euroala SKP kasv	1,4	0,9	1,4	0,8	1,2	1,5	1,3	1,2
9. Ekspordituru impordi kasv	2,8	1,1	4,3	2,8	2,7	3,0	2,8	2,8

Allikad: Eurostat, Eesti Pank, Euroopa Keskpank (ECB), IMF, Consensus Economics (CF), Euroopa Komisjon (COM), OECD, Chatham Financial, Bloomberg.

29.07.2024.a võttis Riigikogu vastu Tulumaksuseaduse muudatused, mis on seotud KOV- i tulubaasi muudatustega järgnevalt:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
TM % KOV-le	11,96%	11,89%	11,25%	10,58%	10,23%	10,23%
Pens tulult%	0%	2,50%	5,50%	8,50%	10,23%	10,23%
Muutus võrreldes 2023a		**-0,07%**	**-0,71%**	**-1,38%**	**-1,73%**	**-1,73%**

3. Tartu valla sotsiaalmajanduslik olukord

Tartu vald asub Tartumaa põhjaosas. Valla pindala on üle 700 km2. Seisuga 01.01.2026 oli valla elanike arv 13 857. Tartu vallas on 1 alev-Raadi, 6 alevikku - Kõrveküla, Lähte, Tabivere, Vahi, Vasula, Äksi ning 70 küla.
Tartu vald, olles iseseisev kohaliku omavalitsuse üksus, soovib pakkuda oma kogukonna liikmetele ja külalistele parimat keskkonda elamiseks, töötamiseks, õppimiseks ja vaba aja veetmiseks.
Vallale on iseloomulik kaunis Vooremaa maastik, mida läbib Amme jõgi. Alates 1991. aastast on Piirissaar Piirissaare maastikukaitseala, mis on rahvusvahelise tähtsusega märgala. Alam-Pedja looduskaitseala territoorium paikneb Tartu vallas. Looduskaitsealaga tutvumiseks on rajatud kolm loodusrada, millest Selli-Sillaotsa õpperada (pikkus 4,7 km) kulgeb Laeva soos. Valla territooriumil on 6 looduslikku järve, millest suurim on Saadjärv.
Suurematеks ettevõteteks valla territooriumil on Foxway OÜ, AS Terminal, Hanza Mechanics Tartu AS, Valio Eesti AS, Mayeri Industries AS, Same OÜ, Baltic Connexions OÜ, Arens AS, Ikodor AS ja Rotaks-R OÜ.
Viimase kolme aasta jooksul on elanike arv suurenenud keskmiselt 400-võrra. Elanike arvu suurenemine on tingitud kiirest elamuehituse kasvust.

Tabel 5. Tartu valla elanike struktuur ja muutus 2022-2026

	Seis 01.01.2022	*muutus*	Seis 01.01.2023	*muutus*	Seis 01.01.2024	*muutus*	Seis 01.01.2025	*muutus*	Seis 01.01.2026
Eakad vanuses 65+	1646	*63*	1709	*75*	1784	*64*	1848	*58*	1906
Tööealised vanuses 19-64	7328	*401*	7729	*283*	8012	*81*	8093	*300*	8393
Kooliealised lapsed vanuses 7-18	1773	*146*	1919	*112*	2031	*57*	2088	*155*	2243
Koolieelikud kuni 6 a	1328	*62*	1390	*9*	1399	*-30*	1369	*-54*	1315
Kokku	**12075**	***672***	**12747**	***479***	**13226**	***172***	**13398**	***459***	**13857**

Allikas: Rahvastikuregister

Tartu valla elanike keskmine töötasu on alates 2022.aastast kõrgem kui Eesti keskmine. Seda on kinnitanud ka tulumaksu laekumise kiirem kasv, võrreldes Rahandusministeeriumi poolt antud Eesti keskmise kasvuga. 2024.aastal Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud tulumaksu reformi tulemusena on ka meie valla laekumine pidurdunud.

Tabel 6. Tartu valla ja Eesti keskmine brutokuutulu 2020-2026.a 2.kvartal

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 IIkv
Tartu valla keskmine brutotulu TSD-dekl.alusel	**1429**	**1525**	**1691**	**1885**	**2046**	**2169**	**2288**
muutuse %	*9,6%*	*6,7%*	*10,9%*	*11,5%*	*8,5%*	*6,0%*	*5,5%*
Eesti keskmine brutotulu	**1448**	**1548**	**1645**	**1806**	**1951**	**2059**	**2143**
muutuse %	*2,9%*	*6,9%*	*6,3%*	*9,8%*	*8,0%*	*5,5%*	*4,1%*
Maksumaksjate arv	**5539**	**5807**	**6168**	**6475**	**6777**	**6889**	**7211**
muutuse %	*3,1%*	*4,8%*	*6,2%*	*5,0%*	*4,7%*	*1,7%*	*4,7%*

Allikas: Rahandusministeerium

Tabel 7. Tartu valla tulumaksu laekumise muutus ja võrdlus Eesti keskmisega

	2019-2018	2020-2019	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2024-2023	2025-2024	**viimase 7a keskmine**
Tulumaksu laekumise muutus	12,0%	9,0%	11,9%	17,8%	19,5%	14,6%	5,7%	**13%**
Tulumaksu laekumise summa milj eur	10,27	11,19	12,52	14,75	17,62	20,19	21,35	
Tulumaksulaekumise ja Eesti keskmise palgakasvu muutuse vahe	4,6%	6,0%	5,0%	11,5%	9,7%	6,6%	0,2%	**6%**
Eesti keskmine brutokuutasu eur	1407	1448	1548	1645	1806	1951	2059	
Eesti keskmise bruto kuupalga muutus	7,4%	2,9%	6,9%	6,3%	9,8%	8,0%	5,5%	**7%**

Allikas: Rahandusministeerium

Kõiki omavalitsusi hinnatakse üle 700 erineva mõõdikuga. Mõõdikute andmed tulevad erinevatelt asutustelt ja registritelt, omavalitsustelt ja keskselt läbiviidud rahulolu uuringutest. Kohalike omavalitsuste hindamiskriteeriumite andmeallikad võib jagada laias laastus kolmeks: 1) registrid ja asutused, 2) rahulolu uuringud ja 3) kohalikud omavalitsused. Andmed uuenevad korra aastas. Erandiks on üle-eestilise elanike rahulolu uuringu (täisnimetusega: kohalike avalike teenuste ja elukeskkonnaga rahulolu uuring) andmed, mis uuenevad iga 2 aasta tagant.

Võrdluses teiste omavalitsustega ületab Tartu vald paljudes teenustes Eesti mediaantaset. Tartu vald kuulub kesk-tagamaaliste valdade gruppi. Meiega kuuluvad samasse gruppi Tartumaalt Elva ja Kambja vald.

Kõik andmed on võimalik leida *omavalitsus.ee* lehelt.

Tabel 8. Tartu valla teenuste kokkuvõte 2021-2025.a

Teenus	2021	2022	2023	2024	2025	Eesti mediaan
Üldjuhtimine	4	3	6	6	6	3
Avatud valitsemine	3	3	6	4	6	3
Alusharidus	5	7	7	5	6	6
Põhiharidus	4	5	5	5	5	3
Noorsootöö	3	6	6	4	4	4
Planeerimine, ehitus ja energeetika	4	7	7	5	5	5
Veemajandus	6	6	5	6	6	5
Jäätmemajandus	3	6	5	6	4	5
Liikuvus	5	4	5	3	5	4
Täiskasvanute sotsiaalhoolekanne	3	5	5	5	6	5
Laste heaolu	5	5	6	6	6	4
Kultuur	3	5	5	5	5	3
Sport	4	5	5	5	5	5
Rahvatervis ja turvalisus	5	5	5	6	6	4
Kriisideks valmisolek	3	6	6	8	8	8
Keskkond ja kliima	6	6	6	6	8	5
Ligipääsetavus	2	5	5	4	5	2
Ettevõtluskeskkond		3	3	4	7	4

minuomavalitsus.ee Skaala 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Skaala 0 tähendab, et omavalitsus ei täida isegi baastaset. Mida suurem number, seda rohkem kriteeriume antud valdkonnas täidetakse. Eesti mediaan on kogu Eesti omavalitsuste keskmine tase.

4. Tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud.

Kõige olulisem tuluallikas on üksikisiku tulumaksu laekumine, mis moodustab enam kui 98% maksutuludest ja kaks kolmandikku põhitegevuse tuludest. Perioodil 2021-2025.a suurenes maksumaksjate arv keskmiselt 4% aastas. Samal perioodil oli inimeste sissetulekute kasv ligilähedane Eesti keskmisele ehk 6% aastas. Tulumaksu laekumise kasv võrreldes Eesti keskmisega on ca 4% suurem, mille põhjuseks on lisandunud maksumaksjad.

Strateegia vaates iseloomustab tulude planeerimist viimase 2 aasta keskmine kasv.

Tabel 9. Põhitegevuse tulud (2025-2030)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**33 562 603**	**38 475 640**	**40 915 000**	**44 430 000**	**48 710 000**	**53 350 000**
Maksutulud	21 769 354	23 970 000	26 220 000	28 580 000	31 660 000	34 750 000
sh tulumaks	21 346 416	23 500 000	25 700 000	28 000 000	31 000 000	34 000 000
sh maamaks	422 938	470 000	520 000	580 000	660 000	750 000
sh muud maksutulud	0	0				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 151 898	2 555 210	2 625 000	2 750 000	2 850 000	3 100 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	9 518 151	11 693 980	11 920 000	12 950 000	14 050 000	15 350 000
Muud tegevustulud	123 200	256 450	150 000	150 000	150 000	150 000
Põhitegevuse tulude muutus	14%	15%	6%	9%	10%	10%

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- tulumaksu laekumise kasv on arvestatud viimase 7 aasta keskmisest laekumisest (13%) 4% võrra väiksem (9%). Arvesse on võetud ministeeriumi poolt arvestatud tulumaksu tõusuprotsenti ja viimase aasta tegelikku laekumist. 2026.aasta tegelik laekumine on 10% suurem kui 2025.aastal. Samas on pidurdunud kiire palgakasv nii avalikus kui ka erasektoris. Lisaks lõppeb tulumaksu reformist tulenev tulumaksu laekumise protsendi vähendamine 2027.aastal. Alates 2027.aastast laekub kohalikule omavalitsusele 10,23% üksikisiku tulumaksust ja 10,23% elaniku riiklikust pensionist. Varem oli laekumine ainult üksikisiku tulumaksust 11,89%;
- maamaksu laekumise tõusuks on arvestatud keskmiselt 13% aastas;
- tulud kaupade ja teenuste müügist on prognoositud keskmiselt 5% aastas;
- saadavad toetused tegevuskuludeks, mis sisaldab toetusfondi eraldist ja suureneb keskmiselt 10% (õpetajate palgatõus ja suurenev kooliõpilaste arv) ning tasandusfondi eraldist, mis kasvab keskmiselt 6% aastas;
- laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest on arvestatud 2025. aasta tegeliku laekumise alusel ja prognoosis ei muutu;
- muud saadavad toetused tegevuskuludeks jäävad 2025.aasta tasemele ja prognoosis ei muutu;

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2030 ca 53 miljoni euroni ja kohustised 47 miljoni euroni.

5. Kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid: 1) antavad toetused; 2) muud tegevuskulud.

Tabel 10. Põhitegevuse kulud (2025-2030)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	**29 569 551**	**34 362 140**	**35 735 400**	**37 206 500**	**39 406 500**	**41 206 500**
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 420 255	2 659 059	2 850 800	3 050 000	3 250 000	3 450 000
Muud tegevuskulud	27 149 296	31 703 081	32 884 600	34 156 500	36 156 500	37 756 500
sh personalikulud	16 603 911	20 037 827	21 105 000	22 300 000	24 000 000	25 500 000
sh majandamiskulud	10 530 342	11 607 390	11 623 100	11 700 000	12 000 000	12 100 000
sh muud kulud	15 043	57 864	156 500	156 500	156 500	156 500
Põhitegevuse kulude muutus	13%	16%	4%	4%	6%	5%

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- personalikulud suurenevad enamasti riiklikult kinnitatud haridustöötajate palgatõusu protsendi võrra. Lisaks sellele suurenevad personalikulud lisandunud töökohtade tõttu. Raadi Põhikool on aastatel 2026-2029 kasvav asutus. Kasvab nii laste arv kui ka töötajate arv.
- Majandamiskulude kasvu olulisel määral ette nähtud ei ole. Edaspidi on majandamiskulude kasvu prognoos aastas ca 1%. Suurem tõus on aastal 2029, kui peab valmima Raadi Põhikooli uus koolimaja;
- antavad toetused tegevuskuludeks suurenevad 2026.aasta eelarves 7% ja sama suur kasv on planeeritud ka järgnevatel aastatel. Suurem osa toetuste kasvust on seotud hooldekodudele makstavate toetuste kasvuga. Kasvab nii hooldekodu tasu kui ka inimeste arv, kes teenust kasutavad. Muud kulud jäävad 2026. aasta eelarve tasemele, sh reservfond 150 000 eurot.

Strateegia perioodil on kulude kasv keskmiselt 5% aastas. Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2030 ca 41 miljoni euroni, põhitegevuse tulem 12,1 miljoni euroni ja kohustuste tasumine 6,7 miljoni euroni.

Tabelis 10 toodud põhitegevuse kulude majandamiskulude alajaotuse mahus nähakse igal aastal valla eelarves muuhulgas kulud valla põhitegevuse tagamiseks (elekter, side, vesi- ja kanalisatsioon, koristus, prügivedu, valveteenus, töö- ja õppevahendid, valla teede ja avalike alade hooldus, audiitorteenused ja muud sellised teenused või asjad, mille tellimine on vajalik, et tagada valla seadusest tulenevate kohustuslike ülesannete täitmine). Eelpoolnimetatud kululiikide lõikes on vallavalitsusel õigus sõlmida lepinguid ilma täiendava volikogu poolse nõusolekuta ning loetakse täidetuks KOFS nõue - kajastada eelarvestrateegias tulevaste aastate väljaminekud eelnimetatud majandamiskulude lõikes.

Tabel 11. Põhitegevuse tulem ja kohustiste tasumise võimekus (2024-2029)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	33 562 603	38 475 640	40 915 000	44 430 000	48 710 000	53 350 000
Põhitegevuse kulud kokku	29 569 551	34 362 140	35 735 400	37 206 500	39 406 500	41 206 500
Põhitegevuse tulem	**3 993 052**	**4 113 500**	**5 179 600**	**7 223 500**	**9 303 500**	**12 143 500**
Laenude tasumine	-2 801 922	-3 426 200	-3 758 300	-4 302 000	-5 491 000	-6 680 000
Laenude intressikulud	-769 023	-907 000	-1 045 000	-1 128 000	-1 470 000	-1 646 000
Kokku kohustiste tasumine	**-3 570 945**	**-4 333 200**	**-4 803 300**	**-5 430 000**	**-6 961 000**	**-8 326 000**
Põhitegevuse tulem-kohustised	**422 107**	**-219 700**	**376 300**	**1 793 500**	**2 342 500**	**3 817 500**
10 kordse põhitegevuse tulemi ja põhitegevuse suhe	**1,2**	**1,1**	**1,3**	**1,6**	**1,9**	**2,3**

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Alates 2027.aastast peab põhitegevuse tulem katma vähemalt jooksva aasta laenuintresside kulu. See nõue on täidetud, lisaks katab põhitegevuse tulem ka laenude tagasimaksete kulu. Tulemi suhe tuludesse on kasvav.

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, sest see on eelduseks valla investeerimisvõimekuse säilimisele ja kasvule. Kui 10 kordse põhitegevuse tulemi suhe tuludesse on suurem/võrdne 1-ga, siis on maksimaalseks netovõlakoormuse ülempiiriks 100% põhitegevuse tuludest, st võrdub põhitegevuse tulude summaga antud aastal. See näitaja on oluline, kuna see näitab KOV võimekust teenindada võetud laenukohustusi ja laenuintresse.

6. Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) põhivara müük; 2) põhivara soetus; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste ning muude aktsiate ja osade müük; 6) osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus; 7) tagasilaekuvad laenud; 8) antavad laenud; 9) finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil on planeeritud investeeringuid nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste ning koostööprojektide raames erasektori rahastuse arvelt. Investeerimistegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge. Investeerimistegevuse põhiallikaks on valla omavahendid.

Vallavara müüki on prognoositud valla omandis olevate kinnisvarainvesteeringute müüki vastavalt detailplaneeringute valmimisele.

Strateegiaperioodil on põhivarasse investeeringud kokku ca 51,8 miljonit eurot. Olulisema osa (73%) moodustavad hariduse- (37,5 miljonit eurot), majanduse -(7,8 miljonit eurot), ja keskkonnakaitse (3,5 miljonit eurot) valdkonna objektid. Muu rahastuse osakaal projektides on aastatel 2026-2027 kuni 30%, edaspidi jääb osakaal väiksemaks kui 5%. Strateegia perioodil on oluliseks väljakutseks muu rahastuse osakaalu suurendamine. Suurim investeerimisobjekt on Raadi alevisse rajatav põhikooli hoone (ca 31 miljonit) ning selle tarbeks vajalik infrastruktuur. Koolimaja ehituseks vajaliku infrastruktuuri rajamisega on plaanis alustada juba 2027.aastal. Hoone ehitamine on planeeritud aastatele 2028-2030.a

Tabel 12. Investeerimistegevus (2025-2030)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Investeerimistegevus kokku	**-12 931 430**	**-5 168 300**	**-6 598 200**	**-13 882 500**	**-14 713 800**	**-16 948 700**
Põhivara müük (+)	448 076	455 000	500 000	800 000	200 000	100 000
Põhivara soetus (-)	-12 348 117	-3 702 800	-6 483 200	-13 420 000	-13 314 000	-14 870 000
sh projektide omaosalus	-12 005 620	-2 687 500	-4 542 800	-12 920 000	-12 834 100	-14 870 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	342 497	1 085 300	2 010 400	570 000	549 900	70 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-217 018	-1 033 000	-930 400	-704 500	-679 700	-602 700
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-389 195	-1 066 200	-650 000			
Finantstulud (+)	1 350	400				
Finantskulud (-)	-769 023	-907 000	-1 045 000	-1 128 000	-1 470 000	-1 646 000

Investeerimistegevus valdkonniti	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	42 169	182 000	60 000	50 000	50 000	50 000
02 Tsiviilkaitse	0	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0	0
04 Majandus	1 488 270	2 269 000	1 735 000	3 020 000	420 000	420 000
05 Keskkonnakaitse	0	799 100	2 596 000	0	94 000	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	54 908	5 200	140 000	140 000	140 000	140 000
07 Tervishoid	0	0	0	0	0	0
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	521 113	139 000	1 352 200	110 000	110 000	110 000
09 Haridus	10 241 657	214 500	600 000	10 100 000	12 500 000	14 150 000
10 Sotsiaalne kaitse	0	94 000	0	0	0	0
KÕIK KOKKU	**12 348 117**	**3 702 800**	**6 483 200**	**13 420 000**	**13 314 000**	**14 870 000**
sh toetuse arvelt	498 005	1 015 300	1 940 400	500 000	479 900	0
sh omaosalus	11 850 112	2 687 500	4 542 800	12 920 000	12 834 100	14 870 000

Põhivara sihtfinantseerimiseks antavate summade puhul on prognoosis arvestatud, et jätkub haja-asustusprogrammi rahastus : 70 000 eurot vald +70 000 eurot riik + 70 000 eurot taotleja osalus. Tabelis kajastuvad summad 70 000 eurot riigilt saadav sihtfinantseerimine ja 140 000 eurot antav sihtfinantseerimine. SA Raadile antav sihtfinantseerimine väheneb lasteaedade ehitamiseks võetud pangalaenude tagasimaksete osas ja võib vajadusel suureneda lisainvesteeringute tõttu. Alates 2024.aastast lisandus OÜ Tartu Valla Haldusele antav bussiliisingu tagasimaksete summa ja alates 2026.aastast ka muu põhivara soetamiseks võetavate laenukohustuste põhiosa tagasimaksete summa. Põhivara soetamiseks vajamineva laenuvajaduse maksimumsuuruse kinnitab Volikogu. 2026.aastal oli see 300 000 eurot, millele lisandub seadusega ettenähtud käibemaks. Muudele äriühingutele makstakse sihtfinantseerimist omaosaluse katteks koostööobjektide korral. Investeeringud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimiseks teostab vee-ettevõtja Emajõe Veevärk AS. Valla omaosalus nendes projektides kajastub aktsiate ostus.

Tabel 13. Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine ja Emajõe Veevärgi aktsiate ost

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Antav sihtfinantseerimine kokku	**-217 018**	**-1 033 000**	**-930 400**	**-704 500**	**-679 700**	**-602 700**
SA Raadi põhivara soetuseks võetud laenukohustiste tasumiseks		-507 600	-418 400	-373 700	-373 900	-299 900
SA Raadi põhivara investeeringu katteks			-50 000			
Tartu Valla Haldus OÜ põhivara soetuseks laenukohustiste tasumiseks		-55 400	-172 000	-190 800	-165 800	-162 800
Haja-asustusprogrammi osalus		-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Äriühingutele		-330 000	-150 000			
Emajõe Veevärk osalus	**-389 195**	**-1 066 200**	**-650 000**			

7. Finantseerimistegevus

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) laenude võtmine; 2) võetud laenude tagasimaksmine.

Valla arengukavas paika pandud investeeringud taristusse eeldavad finantseerimistehingute suurt mahtu, sest põhitegevuse tulem ei ole piisav.

2026. aasta alguse seisuga oli vallal võlakohustisi kokku 29,9 miljonit eurot. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 38,7 miljonit eurot ja tasuda kohustusi summas 20,2 miljonit eurot. Uute laenude puhul on oluline, et laenu tagasimakseperiood ei ületaks investeeringu kasulikku eluiga ja intresside kasvu risk ei jääks pikale perioodile. Seetõttu on arvestatud 10.a tagasimaksekohustuse laenudega. Lepinguline

intressimäär on 0,8-1,89% +6 kuu Euribor. Laenu võtmise esimesel aastal põhiosa tagasimakseid ei toimu. Olemasolevate ja uute laenude intressikulud sisaldavad lepingulist intressimäära ja euribori 3,0%.

Tabel 14. Finantseerimistegevus (2025-2030)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Finantseerimistegevus	**8 064 047**	**673 800**	**1 441 700**	**6 698 000**	**5 509 000**	**4 820 000**
Kohustiste võtmine (+)	10 865 969	4 100 000	5 200 000	11 000 000	11 000 000	11 500 000
Kohustiste tasumine (-)	-2 801 922	-3 426 200	-3 758 300	-4 302 000	-5 491 000	-6 680 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-331 276	-1 000	23 100	39 000	98 700	14 800
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 055	380 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	42 866	41 866	64 966	103 966	202 666	217 466
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	29 860 596	29 987 356	30 978 696	37 273 796	42 406 396	46 926 496

2025. aasta likviidsete vahendite saldo põhineb kinnitatud majandusaasta aruandel. Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alatäitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

8. Põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus

Eelarvestrateegias tuleb planeerida põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus. Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi väärtus ei või olla väiksem kui 0. Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud kohustised.

Maksimaalne lubatav netovõlakoormus võib olla 6-kordne põhitegevuse tulem või 60% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%. Aastal 2025 on nimetatud piirmäärad 75% ja 9-kordne tulem, 2026.aastal 70% ja 8-kordne tulem ning 2027.aastal 65% ja 7-kordne tulem. Alates 2028.aastast kehtivad endised piirmäärad (KOFS § 59 lõige 13). Netovõlakoormuse piirmäär 100% põhitegevuse tuludest kehtib juhul kui KOV põhitegevuse tulem on sedavõrd hea.

2025.a lõpu seisuga oli valla netovõlakoormus ligi 89%. Kuna Tartu vallal on investeeringuid vaja ellu viia suuremas summas kui on planeeritav põhitegevuse tulem ja vallal ei ole käesoleval hetkel suuri rahalisi reserve, siis saab finantseerimistehingute katteallikaks olla ainult uute kohustuste võtmine.

Tabel 15. Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr (2025-2030)

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	**29 817 730**	**29 945 490**	**30 913 730**	**37 169 830**	**42 203 730**	**46 709 030**
Netovõlakoormus (%)	89%	78%	76%	84%	87%	88%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	33 562 603	32 928 480	40 915 000	44 430 000	48 710 000	53 350 000
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100%	86%	100%	100%	100%	100%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	**3 744 873**	**2 982 990**	**10 001 270**	**7 260 170**	**6 506 270**	**6 640 970**

Valla netovõlakoormus strateegiaperioodil suureneb, kuid ei ületa lubatavat individuaalset ülemmäära.

9. Arvestusüksused ja finantsdistsipliin

Eelarvestrateegia koostatakse ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Tartu vallal on kolm sõltuvat üksust:

- Tartu Valla Haldus OÜ
- Raadi SA
- Saadjärve SA

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat metoodikat.

SA Saadjärve on prognoosinud investeerida 2026.aastal ventilatsioonisüsteemi parendusse 28 000 eurot, millest omaosalus on 7 000 eurot. Tegemist on projektitaotlusega, seega ei ole prognoositud uusi kohustisi võtta. Perioodil 2027-2030 on plaanis investeerida põhivarade uuendamisse ca 10 000 eurot aastas erinevate projektitoetuste arvelt.

OÜ Tartu Valla Haldus prognoosib investeeringuid:

- 2026.aastal uute teede remondi ja hoolduseks vajalike põhivarade ost -300 000 eurot, mida finantseeritakse kapitaliliisinguga summas 372 000 eurot;
- 2027. aastal kaevanduse laaduri ost - 100 000 eurot, mida finantseeritakse kapitaliliisinguga ja uue bussi ost;
- Aastatel 2028-2029 on planeeritud igal aastal 200 000 eurot põhivara uuendamisse, mida finantseeritakse omavahenditest.

Kogu strateegiaperioodi jooksul on investeeringute jaoks prognoositud uusi laenukohustisi 472 000 eurot.

SA Raadi on prognoosinud uusi investeeringuid lasteaedade taristusse 2027.aastal 80 000 eurot, millest sihtfinantseeringuga katab vald 50 000 eurot ja ülejäänud on omavahendid. Uusi laenukohustisi planeeritud pole. SA Raadi kohustiste hulka on arvestatud pikaajaline Raadi Lastehoiu ruumide rent strateegia perioodil 1,5 miljonit eurot.

Tabel 16. Sõltuvate üksuste konsolideeritud põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus

Sõltuvad üksused kokku (konsolideeritud)	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	3 736 731	3 949 000	4 189 000	4 454 000	4 717 000	4 982 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	3 486 301	3 438 400	3 650 000	3 875 000	4 069 000	4 227 000
Põhitegevustulem	250 430	510 600	539 000	579 000	648 000	755 000
Investeerimistegevus kokku (+/-)	-1 480 905	132 540	193 600	177 900	129 600	75 800
Eelarve tulem	-1 230 475	643 140	732 600	756 900	777 600	830 800
Finantseerimistegevus (-/+)	1 206 424	-548 500	-684 000	-743 700	-720 100	-645 400
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-482 081	94 640	48 600	13 200	57 500	185 400
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-458 030	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	68 840	163 480	212 080	225 280	282 780	468 180
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 963 179	4 414 679	3 730 679	2 986 979	2 266 879	1 621 479
Netovõlakoormus (eurodes)	4 894 339	4 251 199	3 518 599	2 761 699	1 984 099	1 153 299
Netovõlakoormus (%)	131%	108%	84%	62%	42%	23%

Tabel 17. Konsolideeritud näitajad

Tartu vald konsolideeritud	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	34 525 649	39 107 340	41 582 000	45 122 000	49 415 000	54 090 000
Põhitegevuse kulud kokku	30 282 167	34 483 240	35 863 400	37 319 500	39 463 500	41 191 500
Põhitegevustulem	**4 243 482**	**4 624 100**	**5 718 600**	**7 802 500**	**9 951 500**	**12 898 500**
Investeerimistegevus kokku	**-14 412 335**	**-5 035 760**	**-6 404 600**	**-13 704 600**	**-14 584 200**	**-16 872 900**
Eelarve tulem	-10 168 853	-411 660	-686 000	-5 902 100	-4 632 700	-3 974 400
Finantseerimistegevus	**9 270 471**	**125 300**	**757 700**	**5 954 300**	**4 788 900**	**4 174 600**
Likviidsete varade muutus	-813 357	93 640	71 700	52 200	156 200	200 200
Nõuete ja kohustuste saldode muutus	85 025	380 000	0	0	0	0
Likviidsete varade jääk aasta lõpuks	**111 706**	**205 346**	**277 046**	**329 246**	**485 446**	**685 646**
Võlakohustused kokku aasta lõpp	**34 823 775**	**34 402 035**	**34 709 375**	**40 260 775**	**44 673 275**	**48 547 975**
Netovõlakoormus (eurodes)	34 712 069	34 196 689	34 432 329	39 931 529	44 187 829	47 862 329
Netovõlakoormus (%)	**100,5%**	**87,4%**	**82,8%**	**88,5%**	**89,4%**	**88,5%**
Netovõlakoormuse ülemmäär	34 525 649	39 107 340	41 582 000	45 122 000	49 415 000	54 090 000
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	**-186 420**	**4 910 651**	**7 149 671**	**5 190 471**	**5 227 171**	**6 227 671**

Kokkuvõttes peab Tartu vald strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse

üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Konsolideeritud Tartu valla finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil ellu viia olulisi investeeringuid vähemalt 56 miljoni euro ulatuses. Suuremas mahus investeerimine eeldab kulude vähendamist teenuste osutamise efektiivsuse kasvu toel, mille tulemusel vabanevaid vahendeid saab kasutada nii põhitegevuse tulemi kui ka täiendavate laenukohustuste arvelt investeerimiseks.

Teisalt on Tartu valla eelarve tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarve tulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiu ja planeeritud investeeringutest loobumisega. Suure laenukoormuse tõttu omab mõju ka intressimäärade kõikumine.

Tabel 18. Investeerimisobjektide nimekiri

Nimetus	toestamise aastad	kogu maksumus	s.h.toetus	s.h. oma-osalus	oma-osaluse %
Investeeringud kokku Tartu vald	**2026-2030**	**51 790 000**	**3 935 600**	**47 839 400**	**92%**
Valla erinevate piirkondade investeeringud		***4 290 700***	***0***	***4 290 700***	***100%***
Kaasav eelarve	2026-2030	270 000	0	270 000	100%
Kergliiklus- ja kõnniteed	2026-2030	725 000	0	725 000	100%
Sõiduteed	2026-2030	1 513 000	0	1 513 000	100%
Teemaade soetus	2026-2030	160 000	0	160 000	100%
Sõidukite ost	2026-2027	196 000	0	196 000	100%
Tuletõrje veevarustus	2026-2030	165 200	0	165 200	100%
Tänavavalgustus	2026-2030	400 000	0	400 000	100%
Investeeringud sporditaristusse	2026-2030	264 000	0	264 000	100%
Investeeringud haridusasutustesse	2026-2030	597 500	0	597 500	100%
Investeeringud Kõrveküla piirkonnas		***1 798 000***	***418 000***	***1 380 000***	***77%***
Vallamaja siseruumide rek Kõrvekülas	2026-2030	305 000		305 000	100%
Kõrveküla PK elektripark	2026	32 000		32 000	100%
Kõrveküla-Vahi tn KLT	2026	941 000	418 000	523 000	56%
Kõrveküla-Aovere KLT omaosalus	2028	500 000	0	500 000	100%
Noorsootöö koha arendus	2027	20 000		20 000	100%
Investeeringud Raadi piirkonnas		***40 053 400***	***2 357 400***	***37 696 000***	***94%***
Keskuse tee	2027-2028	1 200 000	0	1 200 000	100%
Raadi PK koolimaja	2026-2030	30 935 000	400 000	30 535 000	99%
Raadi PK sporditaristu	2030-	4 000 000		4 000 000	100%
Ermi tänav-sõidutee	2026-2027	1 310 000		1 310 000	100%
Mõisavärava park	2026-2027	1 651 500	1 327 400	324 100	20%
Raadi alevi sademevee projekt Ermi tn-Keskuse tee	2027	572 900	303 600	269 300	47%
Ermi tänava lineaarpark	2027-2029	384 000	326 400	57 600	15%
Investeeringud Lähte ja Äksi piirkonnas		***4 701 000***	***605 500***	***4 095 500***	***87%***
Lähte Noortekeskuse hoone 2.korruse rek	2026-2027	290 000	0	290 000	100%
Palalinna vaatetorn	2027	211 000	105 500	105 500	50%
Lähte ÜG staadion	2027	700 000	0	700 000	100%
Puhtaleiva-Äksi KLT	2028	1 500 000	500 000	1 000 000	67%
Lähte ÜG rekonstrueerimine	2030-	2 000 000	0	2 000 000	100%

Investeeringud Tabivere piirkonnas		***753 600***	***399 400***	***354 200***	***47%***
Aleviku sademevee projekti teostus	2026-2027	753 600	399 400	354 200	47%
Investeeringud Laeva piirkonnas		***15 000***	***0***	***0***	***0%***
Laeva kultuurimaja 1.korruse kütte rek	2026	15 000	0		0%
Investeeringud Piirissaarel		***178 300***	***155 300***	***23 000***	***13%***
Lautrikohtade rekonstrueerimine	2026	127 100	114 400	12 700	10%
Kalmistuvärava rekonstrueerimine-muinsuskaitse all	2027	51 200	40 900	10 300	20%
Investeeringud kokku sõltuvad üksused		**1 348 000**	**21 000**	**1 327 000**	**98%**
SA Saadjärve uuendused	2026-2030	68 000	21 000	47 000	69%
SA Raadi investeeringud haridustaristusse	2027	80 000		80 000	100%
Tartu Valla Haldus OÜ-masinapark	2026-2030	1 200 000	0	1 200 000	100%

10. Finantstegevuse prognoos aastateks 2026-2030

Tartu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**33 562 603**	**38 475 640**	**40 915 000**	**44 430 000**	**48 710 000**	**53 350 000**
Maksutulud	21 769 354	23 970 000	26 220 000	28 580 000	31 660 000	34 750 000
sh tulumaks	21 346 416	23 500 000	25 700 000	28 000 000	31 000 000	34 000 000
sh maamaks	422 938	470 000	520 000	580 000	660 000	750 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 151 898	2 555 210	2 625 000	2 750 000	2 850 000	3 100 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	9 518 151	11 693 980	11 920 000	12 950 000	14 050 000	15 350 000
sh tasandusfond	2 209 307	2 740 900	3 000 000	3 200 000	3 400 000	3 600 000
sh toetusfond	6 545 295	7 577 730	8 200 000	9 000 000	9 900 000	11 000 000
sh muud saadud toetused tegevuskulu	763 549	1 375 350	720 000	750 000	750 000	750 000
Muud tegevustulud	123 200	256 450	150 000	150 000	150 000	150 000
Põhitegevuse kulud kokku	**29 569 551**	**34 362 140**	**35 735 400**	**37 206 500**	**39 406 500**	**41 206 500**
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 420 255	2 659 059	2 850 800	3 050 000	3 250 000	3 450 000
Muud tegevuskulud	27 149 296	31 703 081	32 884 600	34 156 500	36 156 500	37 756 500
sh personalikulud	16 603 911	20 037 827	21 105 000	22 300 000	24 000 000	25 500 000
sh majandamiskulud	10 530 342	11 607 390	11 623 100	11 700 000	12 000 000	12 100 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	2 560					
sh muud kulud	15 043	57 864	156 500	156 500	156 500	156 500
Põhitegevuse tulem	**3 993 052**	**4 113 500**	**5 179 600**	**7 223 500**	**9 303 500**	**12 143 500**
Investeerimistegevus kokku	**-12 931 430**	**-5 168 300**	**-6 598 200**	**-13 882 500**	**-14 713 800**	**-16 948 700**
Põhivara müük (+)	448 076	455 000	500 000	800 000	200 000	100 000
Põhivara soetus (-)	-12 348 117	-3 702 800	-6 483 200	-13 420 000	-13 314 000	-14 870 000
sh projektide omaosalus	-12 005 620	-2 687 500	-4 542 800	-12 920 000	-12 834 100	-14 870 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	342 497	1 085 300	2 010 400	570 000	549 900	70 000
sihtfinantseerimine (-)	-217 018	-1 033 000	-930 400	-704 500	-679 700	-602 700
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-389 195	-1 066 200	-650 000			
Finantstulud (+)	1 350	400				
Finantskulud (-)	-769 023	-907 000	-1 045 000	-1 128 000	-1 470 000	-1 646 000
Eelarve tulem	**-8 938 378**	**-1 054 800**	**-1 418 600**	**-6 659 000**	**-5 410 300**	**-4 805 200**
Finantseerimistegevus	**8 064 047**	**673 800**	**1 441 700**	**6 698 000**	**5 509 000**	**4 820 000**
Kohustiste võtmine (+)	10 865 969	4 100 000	5 200 000	11 000 000	11 000 000	11 500 000
Kohustiste tasumine (-)	-2 801 922	-3 426 200	-3 758 300	-4 302 000	-5 491 000	-6 680 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-331 276	-1 000	23 100	39 000	98 700	14 800
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 055	380 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**42 866**	**41 866**	**64 966**	**103 966**	**202 666**	**217 466**
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	29 860 596	29 987 356	30 978 696	37 273 796	42 406 396	46 926 496
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent, sihtfinantseerimise kohustised, saadud ettemaksed	2 641 800	2 094 760	1 644 400	1 241 500	865 100	565 200
Netovõlakoormus (eurodes)	29 817 730	29 945 490	30 913 730	37 169 830	42 203 730	46 709 030
Netovõlakoormus (%)	88,8%	77,8%	75,6%	83,7%	86,6%	87,6%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	33 562 603	32 908 000	40 915 000	44 430 000	48 710 000	53 350 000
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	85,5%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 744 873	2 962 510	10 001 270	7 260 170	6 506 270	6 640 970
E/a kontroll (tasakaal)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	15%	6%	9%	10%	10%
Põhitegevuse kulude muutus	-	16%	4%	4%	6%	5%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,14	1,12	1,14	1,19	1,24	1,29
PT tulemi lubatava väärtuse kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK

11. Arengukava eesmärkide teostus aastatel 2026-2030

Seos Tartu valla arengukavaga 2022-2030	
Strateegiline arengusuund	**Eelarvestateegia 2026-2030**
Targalt planeeritud Tartu vald, targalt planeeritud tehnovõrgud	140 000 eurot aastas-Hajaasustuse programm
	950 000 eurot- Erala ÜVK teostuse osalus
	165 200 eurot-tuletõrje veevõtu kohtade ehitus
	400 000 eurot-täna valgustuse juurdeehitus
Kaasav Tartu vald	60 000 eurot aastas-kaasav eelarve
Targalt planeeritud Tartu vald, ligipääsetav Tartu vald	1 513 000 eurot-valla teede rekonstrueerimine
	725 000 eurot- kerg- ja kõnniteede juurdeehitus
	1 310 000 eurot- Ermi tn sõidutee
	941 000 eurot- Kõrveküla Vahi KLT ehitus
	500 000 eurot- Kõrveküla-Aovere KLT ehituse osalus
	1 200 000 eurot - Keskuse tee ehitus
	150 000 eurot-Nõlvakaare tn pikendus-osalus
	260 000 eurot- Kõrveküla mnt bussipeatused osalus
	70 000 eurot- Vasulas bussipeatuse ümberehitus osalus
Roheline Tartu vald, kliimaneutraalne Tartu vald	1 651 500 eurot- Mõisavärava pargi maastiku planeerimine ja puude istutamine
	127 100 eurot- lautrikohtade puhastamine Piirissaarel
	753 600 eurot- Tabivere aleviku sademevee projekti teostus
	572 900 eurot- Raadi alevi sademevee projekti teostus
	384 000 eurot- Ermi elamustänava lineaarpark
	32 000 eurot-Kõrveküla PK elektri salvestusseadmed
Terve Tartu vald	264 000 eurot- valla sporditaristu investeeringud
	700 000 eurot-Lähte ÜG staadioni rekonstrueerimine
	4 000 000 eurot- Raadi PK sporditaristu ehitus
Nutikas Tartu vald, koosõppiv haridussüsteem, inspireeriv õpikeskkond	30 935 000 eurot-Raadi PK koolihoone ehitus
	2 000 000 eurot- Lähte ÜG rekonstrueerimine
	290 000 eurot- Lähte noortekeskuse hoone 2.korruse ümberehitus
	597 500 eurot- valla koolide investeeringud taristusse
Põnev Tartu vald, kodulähedase kultuuri edendamine	211 000 eurot- Palalinna vaatetorn
	51 200 eurot- Piirissaarel muinsuskaitse all oleva kalmistuvärava rekonstrueerimine
	68 000 eurot- SA Saadjärv investeeringud

12. Riskistsenaarium

Riskistsenaariume koostatakse eesmärgiga näidata majandusüksuste säilenõtkust väliste tingimuste olulise muutuse korral. Plaanide koostamisel kaalutakse alternatiivseid tegutsemisvõimalusi ning nende mõju eelarvele.

Käesoleval strateegiaperioodil väline riskistsenaarium tuleneb maailmamajanduse olukorrast. Tänaseks on Lähis-Ida konflikt kestnud kaheksa kuud ning nähtavas tulevikus sellele lõppu ei paista. Seega tuleb sõltumata konflikti edasisest kestusest arvestada jätkuvate oluliste tarneprobleemidega nii nafta- ja gaasitoodete kui ka muude toormete osas. Prognooside tegemine olukorras, kus toormehinnad kõiguvad päevasiseselt rohkem kui kümnendiku võrra ning iga järgmine päev võib kaasa tuua uusi hinnarekordeid, on pehmelt öeldes raskendatud. Oletusi selles osas, kui ulatuslikuks võiksid kujuneda Lähis-Ida konflikti tagajärjed, on erinevaid, kuid selge on, et nende arengutega kaasneb kõrgem inflatsioon ning väiksem majanduskasv.

Nende tegurite mõju ei ole Tartu valla eelarvele vahetu, kuid võib pikas plaanis avaldada mõju eelarve tulude kui ka kulude poolele. Rahandusministeerium on oma suvises prognoosis jõudnud järeldusele, et vaatamata oodatust positiivsemale arengule on üheks suuremaks riskifaktoriks Lähis-Ida konflikti majanduslik mõju. Maailmamajandus on tarneprobleemidega küll ajutiselt kohanenud, kuid see on osaliselt tulnud riikide varude turule paiskamise arvelt. Sügis-talvisel perioodil võib olukord pingestuda, kui suureneb nõudlus energiakandjate järele. Samuti võib järjekordne hinnašokk murendada niigi hapral pinnasel püsivat kindlustunnet. Seega võib jätkuvalt pidada tõenäoliseks, et näeme lähema aasta jooksul energiakandjate edasist kallinemist ning baasprognoosist kõrgemat inflatsiooni ning madalamat majanduskasvu. Stsenaariumi vahetut mõju Tartu vallale on keerukas hinnata, kuid energiahindade kallinemine võib tähendada majandamiskulude kasvu.

Tartu valla suurim tuluallikas on füüsilise isiku tulumaksueraldis, mis laekub elanike brutopalgalt ja pensionitelt. Viimastel aastatel on hariduse, meditsiini ja avaliku halduse palgakasv parandanud ka valla tulumaksulaekumist. Samas tuleb tõdeda, et tulude kasv ei kompenseeri kõikide kulude kasvu, näiteks hooldereform jne.

Käesoleva strateegia koostamisel hindame eeltoodud muudatuse summaarseks mõjuks kogu strateegiaperioodile 8-15 miljonit eurot. Muutustega pikaajaliselt toimetulekuks on eesmärk hoida kulude kasvutempo võimalikult madal ja kasvatada valla põhitegevuse tulemit ja finantsvõimekust. Pikaajalise kriisiga toimetuleku mõju saavutamiseks on tarvis vähendada valla pakutavate teenuste hulka ja kvaliteeti ning vähendada väljaantavaid toetusi.

Kuna valla netovõlakoormus on prognoositud lubatud ülemmäära lähedal, siis on eelarvestrateegia suurim investeering jaotatud pikema perioodi peale. Koolimaja ehitus koos taristuga on planeeritud aastatel 2027-2031. See võimaldab vallal võtta väiksemaid laenukohustusi ja investeerida rohkem omavahendite arvelt. Samuti tuleb hoolikalt kaaluda uute laenukohustuste võtmisel nii tagasimakse perioodi pikkust kui pakutava baasintressi suurust.